

ROSSEEL (Jozef), Missionaris van Afrika (Witte Pater) (Oost-Rozebeke, 19.7.1875 — Lukulu, 8.1.1906). Zoon van Julien en Coene, Sophia.

Op 1 oktober 1897, ontving P. Rosseel het witte missionarishabit in het noviciaat der Witte Paters, te Maison-Carrée. Na zijn theologische studies te Karthago, werd hij, op 9 juni 1901, aldaar priester gewijd. Op 28 augustus daaropvolgende scheepte hij te Napels in met Paters De Vulder G., Boel A. en Broeder Franciscus (Delhaye), deze laatste een oudgediende reeds van de missies der Witte Paters op de boorden van het Tanganika-meer. Hun bestemming was Boudewijnstad. Over Chinde en het Nyassa-meer kwamen ze, op 19 november, aldaar aan. Waardevolle wetenswaardigheden tekende P. Rosseel tijdens de reis op. Onder meer hebben wij van zijn hand de beschrijving van de stad Mombasa en een schets van de Indiërs in Afrika, wiens muzelmanse gevoelens hij vergelijkt met die van de strenge muzelmanse Arabier.

Pater Rosseel werd benoemd te Mpala, een missie die 1.500 kristenen telde, waar de katechistenschol (60 leerlingen) gevestigd was, alsook het klein-seminarie; met een tiental latinisten. In 1904, werd P. Rosseel overgebracht naar de missie Lukulu — H. Hart, bij de fiere Baluba. Hij kwam daar aan op 31 mei. Op 5 juli van hetzelfde jaar, stierf P. Ter Maat. P. Rosseel volgde hem op als overste van de missie. P. Ter Maat had zich jaarlijks dood gewroet om de missie op te bouwen. Zou nu eindelijk het eigenlijke missiewerk een aanvang nemen? Het wantrouwen der bevolking en hun bijgeloof stelden voorts nog onoverkomelijke hinderpalen voor het apostolaat, dat zich voorlopig moest beperken tot het dorp, dat zich allengskens rond de missie gevormd had, en tot de 70 à 80 vrijgekochte slaafjes.

Het jaar 1905 wordt gekenmerkt door een onverwachte ommekeer in de gesteltenissen der Baluba. Mede uit vrees voor de soldaten van de Staat die een strafexpeditie uitvoerden tegen sommige hoofden, plichtig bevonden aan doodslag en andere lieve daden meer, worden de missionarissen in tientallen van dorpen uitgenodigd om er de godsdienst te gaan onderwijzen: een bewijs, zo rekenen de Baluba, dat ze onschuldig zijn aan opstand en aan bloedvergieten. Daartoe door de bevolking zelf uitgenodigd, heeft P. Rosseel het geluk de tempeltjes der geesten uit te rukken en op de brandstapel te gooien. Elke week mag hij onderricht in de godsdienst geven aan 1.300 personen.

In oktober 1905, meldt P. Rosseel in het dagboek de tegenwoordigheid in de streek der Baluba van de Wagoma: aldus noemde men de zwarte handelaars, die in groot getal de streek afliepen op zoek naar ivoor, rubber en vooral slaven. Hun naam duidt vermoedelijk hun afkomst aan van de streek rondom Kigoma, op de Oostelijke oever van het Tanganika-meer. Die handel werd ook gedreven in de vallei van de Lukuga en in het Oostelijk deel van Manyema. De ronselaars verilden hun waar aan voor bazen zoals Sefu, en zuiden van Mtoa, die dan zijn koopwaar vanuit de monding van de Lugubarivier naar de overkant van het meer stuurde. Het dagboek van de Lwizi-missie meldt insgelijks dat de zogeheten Bamundu of Bahuni slaven opkochten in de omgeving van die missie en ze vervolgens over de grens smokkelden naar de Portugese gebieden. De onmetelijk lange landsgrenzen konden maar moeilijk overal bewaakt worden en de Congolese politiemacht zette er weinig ijver achter. Op 30 januari 1906, schrijft het dagboek van Lukulu: « De Wagoma-slavenhandelaars nemen meer en meer de omstreken in bezit. Reeds vele maanden duurt het, zonder dat lenige ernstige maatregel genomen wordt. » Eindelijk toch wordt er komaf mee gemaakt. In oktober 1906, komt de heer Fontana, luitenant van het garnizoen te Kiambi, op de missie legeren en er de laatste inlichtingen inwinnen

voor een expeditie tegen de Wagoma. De hem medegegeven onderrichtingen luiden: de luitenant zal op zoek gaan naar de Wagoma. Zijn onderneming moet ernstig opgenomen worden. De posthoofden van Moliro en Mtoa zullen medehelpen aan de uitroeiing van de handel en de streek gadeslaan die aan hun bewaking is toevertrouwd. De steamers *Emiel Wangermde* en *Alexander Delcommune* moeten nauwgezet de beide oevers van het meer bewaken. Luitenant Fontana begaf zich op stap met zijn 40 mannen; doch de vogel was gaan vliegen. Sinds 10 dagen hadden de Wagoma de streek verlaten. Te Rutuku, naar het Noorden toe, zal er nog kans zijn ze te vatten. Want 't is van die streek uit dat de Wagoma plegen het meer over te steken.

P. Rosseel zal het geluk niet hebben de uitroeiing van die verfoeilijke handel te beleven. De ijverige missionaris, die zoveel moed en toewijding aan de dag legde te midden allerlei tegenkantingen, stierf op 8 januari 1906, neergeveld door de bloedwaterkoofts. Zijn stoffelijk overschot rust in het graf naast dit van P. Ter Maat, stichter van de missie, en dit van Broeder Oktaaf (Benoit.)'t Is op dezelfde dodenakker dat de lichamen van PP. Claeys, Butaye en Dubuisson, gestorven te Lwizi Sint-Lambertus, zullen overgebracht worden (6 oktober 1906). Van de negen Witte Paters, in 1899 en volgende jaren naar Urua, het land der Baluba, gezonden, waren er in 1906 maar drie meer in leven.

Publicaties: *Maandschrift der Witte Paters*, Antwerpen. — *Mombasa en Dar es Salam*, 1902 blz. 28. — *Van het Nyassa-naar het Tanganika-meer* blz. 70. — *De Indianen (Indiërs) in Afrika*, blz. 116. — *Aankomst te Boudewijnstad*, blz. 126. — *Goede Week en Paschen in Kongoland*, 1903, blz. 65. — *Brief uit Mpala*, blz. 379.

15 oktober 1956.
P. M. Vanneste.

[W. R.]

Kroniek der Witte Paters.